

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΤΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Τιτὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξωτε-
ρικό φρ. χρ. 10

20 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κδόσκια τῆς Πλατείας Συν-
τάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν,
Σταθμοῦ Τροχιδόδρου (Ὁφθαλμιατρεῖο), Σταθμοῦ
ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπω-
λεῖο Μανώλακῆ (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια),
στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιά: Καπνοπωλεῖο Γ. Επρού, ὁδ. Βου-
δουλίας Δρ. 1, σιμα στὴν Τρούμπα.

Ἡ συντρομή πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸ
χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΦΡΟΝΙΜΟΥΣ

μᾶς θέλει ὁ Καρκαβίτσας στὸ ἔξωχο καὶ δυνατό ἀρ-
θρο του ποὺ δημοσιεύουμε στὴν πρώτη σελίδα, κ'
ἐναντίον τῆς ἐξουσίας μὲ χαρὰ τότε δεχόμεστε. Ἀλήθεια,
εἴμαστε φρόνιμοι καὶ μαμαρώνουμε γι' αὐτό, ὅχι
μοναχὰ γιὰ τὴν αἰχμαλωτίαν τὰ παλαιὰ πατριωτικὰ λό-
για καὶ τὴν εὐκολὴν θεωρίαν ἐπιτυχίας, ἀλλ' ἀκόμα
καὶ γιὰ τὴν νομίζουμε πὼς ὁ συγγραφέας τῆς «Κατο-
χῆς» κοίταξε μοναχὰ νὰ μοιράσῃ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ
ὄχλου, ἀδιαφορῶντας ὁλοσυνόλου γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα,
τὸ καλὸ—κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Καρκαβίτσα—τὸ κακὸ
—κατὰ τὴν δικὴν μας τὴν κρίσιν—ποὺ θάφαινε τὸ
ἔργο του.

Βέβαια, σ' ἓνα ἀπροσάφητο ἀπὸ ἀνθρώπους σὰν
τὸν Καρκαβίτσα, δηλ. ποὺ νὰ μὴ χάψουν ἀνεξέτα-
στα ὅ,τι βλέπουν, μὰ νὰ φιλοσοφικοῦν τὰ πρά-
ματα καὶ νὰ παίρνουν ἀπ' αὐτὰ μόνο τὴν θορυβικὴν,
νὰ ποῦμε, οὐσίαν, σ' ἓνα τέτοιον ἀπροσάφητο ἢ
«Κατοχὴ» μποροῦσε νὰ κοινοπορεύσῃ γιὰ ξαναζων-
τάνεμα μίαν περασμένην ἐποχὴν, καὶ ὅχι γιὰ φαί-

βρασμένο σὲ ἀγνώστη πατριωτικὴ χύτρα· μὰ δυνα-
τὸς σὲ Ρωμαῖκο οἱ Καρκαβίτσες—δὲ μιλάμε
γιὰ τὸ συγγραφέα, γιὰ αὐτὸς εἶναι ἓνας καὶ μοναδι-
κός, μὰ γιὰ τὸν ἀνθρώπου—μετριοῦνται στὰ δάχτυλα
τοῦ ἐνὸς χειροῦ, καὶ ὅλ' οἱ ἄλλοι τραβιόμαστε μοναχὰ
ἀπὸ τὴν ἀπανωσιὰ τῶν πραγμάτων μὴ φροντίζοντας
ποτέ νὰ δοῦμε ἂν ὑπάρχει σ' αὐτὰ καὶ βάθος.

Νὰ ὁ λόγος ποὺ μᾶς κάνει νὰ ἐπιμένουμε πὼς
ἡ «Κατοχὴ», καὶ μ' ὅλο τὸ δυνατό διαφάνημα ποὺ
τῆς κάνει ὁ Καρκαβίτσας, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πρὸ βλα-
φτικὰ ποῦ πρὸς προσφερόμενον ἴσαμε σήμερον οἶον
Ρωμαῖκο ταρταρισμὸ καὶ πὼς ἡ τόση ἐπιτυχία
τῆς εἶναι μὴ ἀπελπιστικὴ ἀπόδειξις πὼς ὁ σα-
κτικὸς ὁργανισμὸς μας ξεκινάει ἀκόμα νὰ θρέ-
φεται καὶ νὰ παχαίνει μὲ λόγια. Ὁ Βῶκος μπορεῖ
νὰ ξαναζωντανέψῃ μὴ περασμένην ἐποχὴν ἀπάνου στὴ
σημὴν, μὰ ξεμεταλλεύτηκε ἐμπορικὰ καὶ τὴ σύγχρονον
ἀμυαλίαν. Ὁ καλοσυνείδητος συγγραφέας θάκανε κατὰ
ἄλλο· θὰ ξαναζωντανέψῃ τὰ περασμένα χωρὶς νὰ ξε-
μεταλλεύτῃ καὶ τὰ σημερινά. Ὁ Καρκαβίτσας ποὺ
ἔχει καθε δικαίωμα νὰ περὶφρανεῖται καὶ γιὰ τὸ
ἔργο του καὶ γιὰ τὸ χαρακτήρα του, μᾶς πῶθε καὶ
δὲν εἶναι καμιά ἀνάγκη νὰ ποῦμε περισσύτερα.

Ἐνα μοναχὰ ἀκόμα· στὰ 54 βράζανε λόγους
πατριωτικὸς καὶ δὲ σκοτώνοντοσαν. Ὁ Μελᾶς σὲ
904 σκοτώθηκε χωρὶς νὰ βγάλῃ λόγο, καθὼς δὲν
ξεφωνοῦν λόγους οἱ πλάτες ὅσοι παληκαράδες
μας πολεμῶν καὶ σκοτώνονται σήμερον σὲ βουνὰ
τῆς Μακεδονίας. Ἀξίζει λοιπὸν, μὲ τὸ συμπάθειον, ἡ
δικὴ μας ἐποχὴ τῶ φ ρ ο ν ι μ ω ν, ἃς ποῦμε,
κατὰ περισσότερον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶ λογοπαλινκαρά-
δων τοῦ Βασιλικῶ γραφείου.

Ο ΜΠΟΥΛΝΤΩΚ

λοιπὸν δὲ σκότωσε τοὺς τρεῖς Περαιώτες φουρνάρη-
δες, καὶ ἔδικα ὁ φτωχὸς πιάστηκε καὶ δέθηκε καὶ
πομπεύτηκε στὸν δρόμον τῆς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν
περίφημον κ. Πασσά ποὺ λίγος ἀκόμα καὶ θὰ ζητοῦσε
νὰν τὸν προδικάζουν ἀπὸ νοματάρχην σὲ ἀληθινὸ
Πασσά γιὰτί, λέει, ἐπικαθεῖ ἓνα φτωχὸ καραγκιόζη.

Δὲ θέλουμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ Ἀνάκρισις εἶναι
ἄξια τῆς σαχλοκοροιδείας ποὺ τῆς πατάνε σήμερον
ὅλες οἱ φημερίδες τῆς Ἀθήνας, μὰ ἐπιτίλους ἀφοῦ
πρέπει νὰ ἐκνοποιοῦν καὶ ὁ Μπουλντώκ γιὰ ὅσα
τράβηξε, ἡ μόνη δίκαια ἐκνοποίηση εἶναι νὰν τοῦ
παραδώσουν τὸν κ. Πασσά νὰν τὸν περάσῃ δεμένο

ἀπὸ τοὺς ἴδιους δρόμους ποὺ πέρασε ὁ ἐρίφης τὴν
προκλήν νικητὴ καὶ τροπαιοῦχος, σέρνοντας πίσω
ἀπὸ τὸ ἄρμα του, σὰ Ρωμαῖος κατακτητῆς, τὸ νι-
κημένο ὄχτρο του.

Μᾶς ἀξίζει, ἔστω μάλιστα ἀπὸ τὰ τρόπαια
τοῦ 97, νὰ δοῦμε καὶ μετὰ οἱ ἄλλοι ἓναν πασσά νὰ
σέρνεται δεμένος στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας.

ΤΟ ΘΕΡΙΣΣΟ

θριαμβεύει. Καθὼς μᾶς πληροφοροῦν οἱ «Καιροί»,
μὲ ὑπερπατριωτικὴ πάντα περιφρασίαν, οἱ Θερισσι-
νοὶ μᾶς ἐτοιμάζουνε δύο καινούριες σειρὰς γραμμικ-
τόσημα. Κ' εἶναι τὸ Θερίσσο, δίχως νὰν τὰ κατα-
φέρει ἀκόμα νὰ μπεῖ στὴν παγκόσμια ταχυδρομικὴ
ἐνωση, κόβει ἄρα ἡ γραμμικτόσημα, ποὺ πρεῖ νὰ πεῖ
παίζει τὴν κοῦκλιν.

ΕΝΑΣ

«ὑπαίθριος ἱεροκῆρυξ», λένε οἱ «Καιροί», ἀνέθηκε
σὲ μιὰ καρίκλα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ
ἄρχισε νὰ λέει·

— Ἀδερφοὶ Χριστιανοί, τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἓνα
καὶ τὸ αὐτό. Τί πρεῖ νὰ πεῖ μεταφρασμένο καὶ ἀμε-
τάφραστο;..

Κι ὁ κόσμος τότε ἀγρίαισε σὰν ἔκουσε τὰ φρεσὰ
αὐτὰ λόγια, ὥστε ἀμέσως ῥηχτηκε καταπάνου του
καὶ τὸν ἔσπασε στὸ ξύλον· στὸ τέλος ἓνας ἀστυφύ-
λακας τὸν ἔρπαιξε ἀπὸ τὸ γυμνὸ καὶ τὸν πῆγε καὶ
στὴ φυλακή.

Καὶ ρωτᾶνε οἱ «Καιροί»·

— «Τί λές τώρα, δάσκαλε; Τὸ ἴδιον θὰ πεῖ με-
ταφρασμένο καὶ ἀμετάφραστο Εὐαγγέλιον;»

Καὶ ρωτᾶνε καὶ μετὰ τοὺς «Καιροὺς»·

— Τί λέτε, πατριώτες; Τὸ καταφέρατε νὰ πο-
κουτάνετε τὸν κοσμάκη τὸν ὅχι;

ΔΥΣΣΕΒΕΛΕ

οἱ Κωνσταντινοπολίτικες φημερίδες, καὶ μερικὲς Ἀ-
θηναϊκὲς δὲ, γιὰτί ὁ Φυτίλης ἐστειλε στὸν Πατρι-
άρχην τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα·

«Νὰ χαίρεσαι, Παναγιώτατε, τὸνομά σου. Ἐφ-
κομι νὰν τὸ δοξάσεις καὶ μὲ τὸ σιζύμιον τῆς σκα-
λαστικῆς ἐκπαίδεψής μας».

Τηλεγράφημα σὲ δημοτικὴ γλῶσσα, καὶ μάλιστα
στὸν Πατριάρχην; Γιὰ νὰ ποκοστήσῃ τέτιος φοβε-
ρὸ ἔγκλημα ὁ Φυτίλης, δίχως ἄλλο αὐτὸς θάνα ποῦ-
σφαζε τοὺς Περαιώτες φουρνάρηδες καὶ ἃς ἀνοίξῃ τὰ
μάτια τῆς ἡ Ἀνάκρισις.

Πὼς βρίσκεται ὁ Φυτίλης στὴν Πόλιν, δὲν ἔχει
νὰ κάνει τίποτα, ἀφοῦ καὶ ὁ Μπουλντώκ βρισκότανε
στὴ Δόμπραινα ὅταν ἔγινε τὸ φονικόν.

μὲ βουλιάζει, νὰ μὲ σκεπάζῃ στὴν πίκρα, νὰ μὲ μο-
λυθῶσῃ... Οὐλα φαίνοντανε μακρὰ, πόσο μακρὰ...
Καὶ τὰ βήματά μου ἀγγίζανε μυστικὰ, ἀνασάινανε
σὲ κάποιες σιγαλίδες, ποὺ δὲν ἦτανε πᾶρεξ νὰ κοι-
μῶνται κάπου γιὰ τὰ μένανε οἱ κατάσπροι γέροι,
οἱ πικρογέλαστοι γεροντάκηδες, χαμηλοὶ, τσουλάκη-
δες, γιοματὰ ἀπὸ σωματικὰ ταῖσια, σὰν ἀπολιθω-
μένη πολιτεία... Καὶ πάντα ἀνάμεσα στὸν κόσμο
τοὺς ἐνοιωθα τὴν παρουσίαν τοῦ πατέρα, σὰν ἀρχι-
μάστορα καὶ σὰν ἱερέα νὰ μπαινῇ σὲ μιὰ λειτουργ-
γία... Καὶ περίμενα τὸν ἐρχομὸν τοῦ, τὸ μιλῆμα
του, τὸν ἦχόν του, τὴ ματιὰν του, τὸν ἦχο του...
Κι' οὐλὸς παράστεκε σὲ πᾶσα πρῆμα καὶ σὲ κάθε
πνυή. Θέ μου, καὶ κείνοι οἱ γέροι, κατάσπροι καὶ
θλιβεροί, οἱ γέροι ποὺ αἰστανόμουνε πὼς ὑπάρχανε,
πὼς σαιρνώνταν ἐδῶ, μὲ κάποιες γενειάδες, καὶ ψαίλ-
νανε «ἀλλήλοῦσα, ἀλλήλοῦσα!» Ἐπειτα ἡ βουβά-
μαρὰ ἔπεφτε βαρεῖα σὲ θόλους ἀπὸ κερωμένο παλιὸ
ἀσχημὶ καὶ κούφονε ὁ ἦχος στὸ σπῆτι... κούφονε καὶ
κατὰ μέσα στὰ στήθια μου, ὡσὰν ἄδειο ὄργανον ἀπὸ
παίξιμον ποὺ πέθανε, χειροῦ ποὺ παίζοντας πέθανε.
Ἐπὶ ἐνοίωσα ὅτι γιζόντας μὴ ἡμέρα κείνη τὴ χω-
ράτικὴ μου λύρα, καὶ βιά μου... Καὶ τότες ξε-
σάστηκα μέσα μου, καὶ πῆδησα σὰν ἀλαφιασμένη.
Ἐστω ἔξω ἀπὸ τὴν σιωπὴν μου. Καὶ σὰ νὰ ἀ-

κλούθαγα τὸ ἦχο, ποὺ καιρὸ ἔδωκε, μὰ τὸν περί-
μενα στὸ ἀγέρι, πάλαι γιὰ ὥρες περίμενα, περίμενα,
καὶ ἀναστέναζα περιμένοντας. Τί; Κι' ὅταν συλλο-
γίζομουν γιὰ νὰ ἰδῶ σὰν τί ἦταν κείνον ποὺ περί-
μενα, τότες ἀχνίζα, ἔλωνα ἀπὸ φόβον τοῦ τίποτα,
τῆς ἐρημίας ποὺ δὲν ἤξερα τί μοῦ τάζει καὶ τί γυ-
ρεύω... Καὶ τότες ἀφινόμουνε καὶ φευγα κάπου,
ἔτσι ἔστοχα ἐπερπατοῦσα, μέσα στὸ σπῆτι πάντα
ποὺ οἱ δρόμοι ἦταν σκοτεινοί, καὶ τὰ πράγματα βυ-
θισμένα σὲ παλαιοσύνη, κείνη τὴν παλαιοσύνη ποὺ
εὐωδιάζει ἀπὸ μοσχολίβανον, ἢ ἀπὸ λείψανον θυμη-
τικὰ. Θέ μου, καὶ πὼς ἐνοίωθα ἐτοῦτο τὸν κόσμο
ὁλόγυρα νὰ μὲ καλῇ. Καὶ τίς νύχτες ποὺ ἔπαιρνα τὸ
κωντηλιέρι, καὶ καθόμουν ὥρες καὶ διαβάζα κάποιον
βιβλίον, ἀτίλειπτον βιβλίον τοῦ πατέρα, χανόμουνε
σὲ κάποιες σκέψεις, σὲ κάποιον συλλογισμόν, ποὺ ὁ
νοῦς μου δὲν εἶχε γυρισμό, καὶ τὰ μάτια μου ἐκα-
θόντανε καὶ κοντὰ, κάπου στὸ ἀνοιχτὸ βιβλίον, γιὰτί
φείγγανε παραξένα, θεάνοιχτα, βαθυλά σὰν δυσκο-
πότερα, καὶ ἐνοίωθα πὼς ἦμουν θεότυρλη, παρὰ
μόνον τὰ μάτια μου ἐβλεπα ἐκεῖ ὁμπρὸς μου, ποὺ
ἔρμενιζαν, ποὺ φαντάζαν σὰν ἀστέρια ποὺ κατεβή-
κανε καὶ ἦρθαν πνευματικὰ νὰ μοῦ φέξουνε καὶ νὰ
μοῦ ἀρροφολήσουνε κάποιον λόγον, ποὺ κάποτες μι-
λήσαμε μαζί, κάπου... Πὼς νὰν τὰ εἰπῶ... Καὶ τό-

τες ἐρχόντανε ὁ πατέρας, θε μου, ὁ πατέρας, καὶ
ἀκούγα τὸ βῆμα του βαρὺ καὶ κούφον μέσα στὴν με-
γάλην κάμαρην, μέσα στὸ διαδρόμον, στὴν σκάλαν,
καὶ ζύγωνε ἡ ἀνάστα του σὰν ἀγέρας ἐλόγυρα στοὺς
τοίχους, στὴ θύραν ποὺ ἔγερνε μονόφυλλη νάνοιξη,
καὶ τὸ πάτωμα ἀναλύγων σὰν νὰ ἦταν ἀπὸ πῖσα...
Ἐπὶ τώρα εὗρισκα τὰ μάτια μου, τιναζόμουνε,
ἐρχόμουνε στὸν ἑαυτόν μου, τὸ αἶμα μου ξάτραινε
στὴς φλέβες, καὶ χτύπαγε στὰ μελίστρια... Καὶ πάλαι
περίμενα, περίμενα τὸν ἐρχομὸν τοῦ, ποὺ μοῦ
φαίνοντανε ἀσπαστὴ ὥρα, ἓνας περίπατος μακρυνός
μέσα στὸ ἐρημον σπῆτι ὁ ἐρχομὸς τοῦ, ἓνας γυρισμός
νεκροῦ ποὺ θὰ μᾶς παρουσιάζονταν... Καὶ νῆτονε
τὸν πατέρα ψηλὸ-ψηλόν, μὲ ἓνα σεντόνι, θε μου, τυ-
λιγμένο, ἓνα σεντόνι κατασπρὸ ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς
τὰ πόδια, ποὺ φάνταζε μαρμαρωμένος, ἓνας μάγος
ἐκεῖ ἀπάνου, ἓνας χάρος ποὺ παίζει τὴν ψυχὴν...
Γιὰτί, γιὰτί τὸ σεντόνι κείνον ποὺ σφύριζε στὸ βῆμα
του, καὶ κοκκάλιαζε στὸ κορμὶ του ἡ χιονάδα του,
καὶ χυνότανε σὰν κρούσταλλον στὰ στήθια του, καὶ
ἔφηνε τὴ μορφήν ξεραγμένην νὰ γελᾷ αἰώνια, ἀθά-
σταχτα... Καὶ τὰ μάτια γιοματὰ καλωσύνη, νὰ
τρέχουνε πότε-πότε δάκρυα χαρὸς βλέποντάς με, καὶ
πότε-πότε τὰ δάκρυα τῆς λύπης, τὰ μάτια του ποὺ
ἐπαίζανε στὴν ἀσπράδα τοῦ σεντονίου ὅπως ἡ τρέ-